

De onödiga tvisterna

[singlepic id=357 w=327 h=327 float=left]

De är flera tusen årligen. De kostar runt 200 000 kronor styck. De går inte att undvika helt, men väl att förebygga och få ner i antal. Vårdnadstvisterna.

Krönika i [SocialPolitik nr 3 2011](#) | Text: Sophia Lövgren | [Prenumerera](#)

Under 2010 hanterade våra domstolar omkring 4 100 vårdnadstvister. Alla gick inte vidare till huvudförhandling, men bara runt 230 fall resulterade i gemensam vårdnad, där man sannolikt kan utgå från att föräldrarna var sams. Resten – flera tusen bara under förra året – handlar om barn med föräldrar i mer eller mindre djup konflikt.

För de föräldrar som är på väg att separera eller har separerat, finns kommunernas familjerätter samt Försäkringskassans uträkningsverktyg för underhållsbidrag att tillgå. Båda har av medlemmar i Sveriges Makalösa Föräldrar gång på gång ansetts som tandlösa verktyg.

Familjerätten har enligt våra medlemmarnas kritik ingen som helst påverkan i till exempel en vårdnadsutredning eller domstolsförhandling, trots att rätt grova saker kan komma fram i diskussionerna. Och Försäkringskassans uträkningsverktyg för underhållsbidrag bygger på föräldrars egen åsikt om hur mycket de tycker att de kan avvara varje månad. Samtidigt påverkar just dessa verktyg oss oerhört mycket, vad gäller hur ofta vi får vara med våra barn och hur mycket vi ekonomiskt ska bidra med till vårt barns fysiska och psykiska behov.

Varför utgår dessa stödinsatser – som egentligen är så oerhört viktiga – från en rätt naiv tanke om att vi i en krissituation, där vi riskerar att förlora den vardagliga kontakten med vårt barn, vårt hem, vår kärleksrelation, kanske också en hel del av vår ekonomiska situation, ändå ska kunna ta ett steg tillbaka och förstå hur vi borde bete oss? Alla

föräldrar vet väl hur man borde bete sig, men säg den som är ledsen, frustrerad, arg, bitter, rädd, svartsjuk, orolig som uppträder exemplariskt! Det förväntar vi oss inte att vi ska göra om vi riskerar förlora vårt jobb, då går facket in och stöttar oss. Det förväntar vi oss inte att vi ska göra om vi utsatts för brott, då har vi en lagstadgad rättighet att få hjälp och stöd, även om det kan vara lite si och så i en del kommuner.

Men under en separationsprocess, när hela familjens tillvaro gungar, då lämnas vi rätt ensamma. Risken är stor att parterna hamnar i en inflammerad vårdnadstvist som äventyrar både barnens och de vuxnas välmående och förmåga att fungera i både skola och arbete.

Även om flertalet separerande föräldrar (tack och lov) inte drar sin konflikt till domstol, är det illa nog med de tusentals som faktiskt gör det. En vårdnadstvist som leder till huvudförhandling kostar i runda slängar 200 000 kronor, om man räknar in advokaternas och domares samt nämndemäns ersättning, lokalhyra, övrig personal som sekreterare och socialsekreterare, men också förlorad arbetsinkomst för parterna och eventuella vittnen.

Föräldrars konflikter påverkar väl alltid barnen, men en vårdnadstvist är de facto en fight om barnet. Den kan också pågå i flera år. Att för ett barn genomleva tre-fyra års konflikt kan upplevas som en livstid och för alltid påverka det barnets syn på sig självt och på sitt egenvärde.

För de 200 000 kronor som en vårdnadstvist går på gånger flera tusen domstolsförhandlingar kan man få rätt mycket. Det skulle till exempel räcka till:

- Kostnadsfri familjerådgivning.
- Obligatoriskt samarbetssamtal innan en tvist får tas upp i domstol.
- Obligatorisk föräldrakurs för de föräldrar som separerar (används med framgång i vissa amerikanska stater).
- En kostnadsfri stödgrupp för barnet, vars föräldrar ska

separera.

- Och till flera timmar hos en kommunal barnombudsman, som enbart har till syfte att verka för barnets rätt enligt FN:s barnkonvention, och på olika sätt vara barnets röst.
- Samt delvis till en bättre genusmedveten och kvalitetssäkrad utbildning för den personal som genomför vårdnadsutredningar, en utredningsform som blivit starkt kritiserad.

Det kanske slutligen skulle räcka till en liten slant till en informationskampanj för nyblivna föräldrar, om vikten av jämställt föräldraskap. Forskning visar nämligen att ett jämställt föräldraskap både främjar den vuxna kärleksrelationen och stödjer fortsatt delad vårdnad även efter en eventuell separation.

Tänk vad vi kan tjäna på att arbeta förebyggande och långsiktigt!

sophia.lovgren@makalosa.org

www.makalosa.org

Sophia Lövgren är generalsekreterare i Sveriges Makalösa Föräldrar.